

Küsimused ja ülesanded eesti keele grammatika alalt

I klassi kursus

Koostanud H. Treffneri gümnaasiumi
eesti keele õpetaja

EUG. ADAMSON

Tartus, 1927

versita
sis)
58700

18279

Küsimused ja ülesanded eesti keele grammatika alalt.

Koostanud H. Treffneri gümnaasiumi eesti keele õpetaja Eug. Adamson.

I klassi kursus.

Sissejuhatuseks.

1. Milles seisab keele ülesanne? 2. Mis on lause? 3. Mis on sõna? 4. Missuguseid keeli nimetame hõim — ehk sugukeelteks? 5. Missugused keeled kujundavad keelkonna? 6. Missugusest keelest on välja kasvanud eesti keel? 7. Millal ja kus kõneldi algsoome keelt? 8. Missugused on eesti lähemad sugukeeled? 9. Kuidas nimetatakse kõiki sugukeeli, mis põlvenevad ühisest algsoome keelest? 10. Missuguste keeltega on suguluses läänemere-soome keeled? 11. Missugused on eesti kaugemad sugukeeled? 12. Missugusesse keelkonda kuuluvad soome-ugri keeled ühes samojeedi keeltega? 13. Missuguste keelte hulka kuulub ungari keel? 14. Missugused on eesti kõnekeele päämurded? 15. Mites seisab kirjakeele pääotstarve? 16. Missugusest murdest on välja kasvanud eesti kirjakeel? 17. Grammatika ülesanne. 18. Grammatika jaotus. 19. Õigekirjutusõpetuse ehk ortograafia ülesanne.

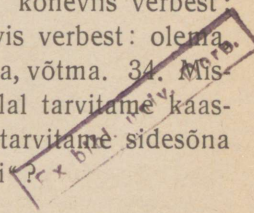
I. Häälikõpetus — foneetika.

1. Häälikõpetuse ülesanne. Häälikute jaotus. 3. Vokaalide alajaotus. 4. Konsonantide alajaotus. 5. Mis on silp? 6. Missugune võib olla silp? 7. Rõhk. 8. Missugune võib olla rõhk? 9. Mis on hääliku hääldamise vältus ehk pikkus (kvantiteet)? 10. Mitmes vältes esineb harilikult häälik? 11. Missugused häälikud esinevad ainult kahes vältes? 12. Mis vahe on I, II ja III välte vahel (hääldamises kui ka kirjas)? 13. Kõrvalpõikeid üldistest välte õigekirjutuse juhistest. 14. Kindlaks mää-

rata allakriipsutatud häälikute välted (näit. suurte metsade, tore-
das metsas, vagad lambad, suuri kukruid, laulu vägi, laulab laulu,
hakkab laulma, teised tuuled, teisi tuuli, toored õunad, toorest
õuna, vakka, kümne jne. 15. Mis on astmevaheldus? 16. Mil-
lest oleneb astmevaheldus ja millal ta on tekkinud? 17. Mis-
sugusel hääleastmel võib esineda sõna? 18. Kindlaks määrata
sõnade hääleastmed [näit. hammas, hamba, leiva, halba val-
dama, käänded, käänete, laskma, vakad, vakka, võtme, võti,
anda, (seda) pilve, (selle) pilve jne.] 19. Missuguseid häälikuid
hääldame peenendatult? 20. Millest oleneb häälikute peenendus
(palataliseerumine)? Näiteid! 21. Tähtsamaid õigekirjutuse mää-
rusi, mis on ühenduses häälikõpetusega. Näiteid!

II. Vormiõpetus — morfoloogia.

1. Sõnaliigid. 2. Sõnade rühmitus muutumisviisi järgi.
3. Sõnaosad. 4. Missugune võib olla tüvi? 5. Sisekadu. 6. Lõpp-
kadu. 7. Mis on käänamine (deklineerimine)? 8. Käänded
(kaasused). 9. Käänete moodustamine. 10. Põhikäänded ja
nende moodustamine. 11. Moodustage põhikäänded antud noome-
neist [näit. tiib, mõte, aken, süda, liige. rikas, ööpik (ööbik),
laevastik, kirju, kõrb, otstarve, hapu, käsi, päike, petis, pettus,
kolle j. t.] 12. Missugusel hääleastmel on alati mitmuse osas-
tav? 13. Lühendatud mitm. osastava moodustamise määru-
sed. 14. Millal on mitm. osastava lõpul (-k lõpulistest noomenitest)
-kke, millal -kuid; millal on (-ne, -s lõpulistest noomenitest) mitm.
os. lõpul -seid, millal -si? 15. Mis vahe on I ja III deklinatsi-
ooni (käändkond) vahel? 16. Kindlaks määrata antud noome-
nite deklinatsiooni liik (käändkond), [näit. vanker, lai, koi, hapu,
veski, uus, mõte, leib, büroo, operett, kindral, miljon, revolutsi-
oon, aasta, murre j. t.]. 17. Missugune võib olla mitmus? 18. Mis sõnast on -i mitmus võimatu? 19. Kas on õiged vor-
mid: puije, maija, sõdurisi, õiguseid, väikseid, lauseid, leivade?
(Nimetage õiged vormid). 20. Mis on pööramine (konjugecri-
mine)? 21. Verbi põhivormid 22. Verbi vormide moodusta-

mine. 23. Määrata antud verbide konjukatsiooni liik [näit. tulema, lugema, käima, andma, hakkama, õppima, keema, kirjutama j. t.]. 24. Mis vahe on II ja III konjugatsiooni vahel? 25. Kuidas on infinitiivid ja gerundiivid (määroluline seesütl.) verbist, „ette lugema“? 26. Kuidas on II infinitiiv verbest: kaebama, ruttama, kõnelema, panema, keema, andma, maksma, laskma? 27. Kuidas on mineviku kesksõna (partisiiip) verbest: tegema, pesema, petma, võitlema, andma, panema, tulema, hüppama? 28. Kõik mineviku vormid verbest: pesema, surema, panema, pääsma, päästma. 29. Käändelised (infiniitsed) vormid verbest: olema, minema, panema, lugema, tulema. 30. Kaudne kõne ja kindla kõneviisi III isik mitmuses verbest: võtma, andma. 31. Kindla k. oleviku ja lihtmineviku III isik mitmuses verbist „tõmbama“! 32. Mineviku kesksõna ja käskiv kõneviis verbest: ärkama, sattuma. 33. Kindla k. olevik passiivis verbest: olema, tulema, minema, nägema, tegema, pesema, andma, võtma. 34. Mis suguseid sõnu nimetame partikliteks? 35. Millal tarvitame kaassõna (tagasõna) „eel“, millal „ees“. 36. Millal tarvitame sidesõna „ja“, millal „ning“, millal „ehk“, millal „või“? 

1

A

4732

i